

Ceyhun Atuf Kansu'nun Şiirlerinde Toprak Teması ve *Sakarya Meydan Savaşı*'nin "Ve Toprak"ı

The Theme of The Soil in The Ceyhun Atuf Kansu's Poems and *Sakarya Meydan Savaşı*'s "Ve Toprak"

Namık Kemal Şahbaz*

Özet

Bu çalışmada, Kansu'nun yayımlanmış 12 şiir kitabındaki şiirler tahlil edilmiş, şiirlerde, doğa temel olmak koşuluyla toprak teması incelenmiştir. Şairin *Sakarya Meydan Savaşı* başlıklı eser toprak teması kapsamında çözümlenmiştir. Gördüklerini, duyduklarını, yaşadıklarını bir halk şairi gibi dizelerine aktaran Ceyhun Atuf Kansu, düşüncelerinde olduğu gibi sanatçı kişiliğinin şekillenmesinde de tam bağımsızlıktan yana tavır almıştır. Bir edebî topluluğun üyesi olmayan Ceyhun Atuf, yaşadığı zamanı ve bulunduğu ortamı bütün ayrıntılarıyla insan ve doğa unsurları temel olmak kaydıyla şiirlerine yansıtmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ceyhun Atuf Kansu, toprak teması, *Sakarya Meydan Savaşı*

Abstract

In this study, 12 books of poetry by Kansu were studied, in view of his thoughts on earth/soil. Kansu's work entitled *Sakarya Meydan Savaşı* was analysed, again with regard to the poet's thoughts and language regarding soil. Ceyhun Atuf Kansu wrote his verse in the style of folk poets. He wrote about man and nature, about his impressions and his surroundings. He did not adhere to any literary group. He was independent in his thoughts.

Keywords: Ceyhun Atuf Kansu, the theme of soil, *Sakarya Meydan Savaşı*

---

* Yrd. Doç. Dr. Namık Kemal Şahbaz, Mersin Üniversitesi, Mersin.
nksahbaz@gmail.com

Giriş

Ceyhun Atuf Kansu,¹ belli bir edebî topluluğa bağlı değildir. Yazmış olduğu şiirlerin hem tematik hem de şekil özellikleri bunu açıkça göstermektedir. Yaşadığı zamanı ve bulunduğu ortamı bütün ayrıntılarıyla insan ve doğa unsurları temel olmak kaydıyla şiirlerine yansıtmıştır. Hem doğayı betimleyen şiirlerinde hem de düşünce yönü son derece ağır basan şiirlerinde daima sade bir dil kullanmıştır.

1938-1978 yılları arasında şiirler kaleme alan ve şiirleri toplam 12 şiir kitabında derlenen şair, şiirlerinde, hemen hemen her türlü soruna değinmiştir. Kansu'nun tahlil edilen şiirlerinde düşünce ve doğa temel tema olarak karşımıza çıkar. Ayrıca, yurt sevgisi, çocuk sevgisi, yaşama sevinci, insan sevgisi, ölüm, Atatürk, sosyal hayat, ulusal mücadele, aşk, geçmişe özlem, çalışma aşkı... temalı şiirleri de mevcuttur.

Şairin 15 Ocak 1938 tarihinde Ankara Gazi Lisesinin dergisi *Filiz*'de yayınlanan ilk şiirindeki doğayla barışık anlatım tarzı onun bütün edebî kişiliği boyunca sürmüştür:

“Taksın koluma kanat,

Kanat yele rüzgâr at,

Yükselsin göğe kat, kat,

Varsın bahar rüzgârı.” (Güneş Salkımı, “Bahar Rüzgârı”, s. 15).

Ceyhun Atuf Kansu'nun şiirlerinde toprak teması

Ceyhun Atuf Kansu'nun şiirleri doğa üzerine bina edilmiştir. Hemen her şiirinde doğaya ait bir özellik, doğayı çağrıştıracak bir kavram bulmak mümkündür. Onun yüreği doğa sevgisiyle çarpmaktadır. Doğa onun için bir arınma aracı, bir aydınlık kaynağıdır. Şiirlerine doğa bütünüyle girer. Şiirleri, *dağları, ovaları, ağaçları, kuşları, böcekleri, ırmakları, denizleri, suları, çiçekleri...* ile birer *Van Gogh* tablosudur.

Bütün şiirlerinde en sık kullandıkları sözcükler de doğa unsurlarına ait sözcüklerdir. Şiirlerinde *dağ* (802), ***toprak*** (471), *güneş* (337), *ağaç* (305), *su* (300), *gül* (299), *tepe* (251),

---

¹ 7 Aralık 1919'da İstanbul'da dünyaya gelmiştir. İlkokulu 1932 yılında Ankara Necati Bey İlkokulunda, orta öğrenimini 1938'de Ankara Gazi Lisesinde tamamladı. 1944'te İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdikten sonra ihtisasını çocuk hastalıkları üzerine yaptı. Uzun yıllar Turhal Şeker Fabrikasında doktorluk yaptı. 1959 yılında Ankara'ya geldi. 1969 yılında Türk Dil Kurumu Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmiş, 1974'ten ölümüne kadar Türk Dili dergisinin yazı kurulunda görev almıştır. 17 Mart 1978 tarihinde vefat etmiştir. (Oğlu Işık Kansu'nun 29 Mayıs 1995 tarihli faksı esas alınmıştır.)

çiçek (246), *dal* (152), *bahçe* (140), *deniz* (135), *gökyüzü* (50), *bahar* (38), *yol* (26) kez yinelenmiştir.

Kansu için doğa insandan soyutlanamaz bir varlık, insanla bütünleşmiş bir canlıdır:

“Gökyüzü kızım benim

Güneş topuyla oynayan

Yorulunca uyuyan

Dağ yatağında gecenin” (Halk Albümü, “En Güzel Kızı Evrenin”, s. 59)

Şair, doğayı bir hayat kaynağı olarak değerlendirirken insanın kendisini anlamasına yardımcı olan ilk öğretici olarak kabul eder. Sürüldüğünde içinde ışıklar fışkıran *toprak*, insanların bir parçasıdır. *Toprak*, harcanan emeğe nankörlük etmez. Kansu için *toprak*, bir anadır.

Renk renk çiçeklerden gelen kokular, ahenkle düşen yağmur taneleri Tanrı'nın doğada gizlendiğini fısıldar bize:

“Deh deh... atım, ağır ağır

Bu koku Tanrımızın kokusudur

Gelir bize çiçeklerlen

Tanrı bu yağmurun babasım'ola?” (Bir Kasabadan Resimler, “Kır Bekçisi”, s. 105).

“Doğayı insanlaştıran” şairin toprağa bağlı yaşayan zerdali ağacıyla kendi yaşayışı arasında güzel bir bağ vardır:

“Onunla büyüdüm de ondan

Çekirdeğinde kara toprak

Dağlarında çiçek: Nisan! (Bir Kasabadan Resimler, “Ölümsüz Nisan”, s.111).

Doğa, düşüncenin, kardeşliğin yeşerdiği yerdir. Bir zeytin ağacı gölgesi, gökyüzü ve güneş düşünceleri yeşerten mekânlardır, nesnelere dir:

“Her ışını bütün kalpleri bağlayan

Bir anne güneştir rüyamıza doğan” (Bir Kasabadan Resimler, “Zeytin Gölgesi”, s. 25).

Ceyhun Atuf Kansu'nun doğa temalı şiirleri için Özdemir, şu değerlendirmeyi yapar: *“Kaya diplerinde açan yabani çiçeklerden kır çiçeklerini, kır çiçeklerinden yedi veren güllerine değin türlü çiçeklerden kokular, renkler iç içedir onun dizelerinde. Dirilikleri, çarpıcılıkları bundan gelir biraz da. Bozkırı tüm görüntüsüyle şiirselliğini soldurmadan şiirine ağırdığı gibi, başı dumanlı dağları, ağır başlı tepeleri de imgeye dönüştürür.*

*Şiirlerindeki görüntüleme gücü imgelerini doğaya, doğadaki somut varlıklara dayandırmasındadır. Yurt ve dünya coğrafyasıyla bütünleşmiş gibidir şiiri.*²

Dağlarda karlar eriyecek, sular coşkuyla akacak, güller tomurcuklanacak, çiçekler açacak, çiğdemler gülecektir. Bütün bu yeniden canlanma “kaba yelin esmesinden” sonra görülecektir.

*“Şu kaba yelin ardından,
Bekle... yeşermiş olarak,
Taze bir şarkıyla topra,
Tarla tarla uyanacak” (Bağ Bozumu Sofrası, “Şu Kaba Yelin Ardından”, s. 99).*

Meyve veren ağaçlar, meyveye dururken çiçekleri açar. Kar beyaz olur. Kuru dallar, “duvak giymiş geline” döner. Her erik çiçeğinin isteği çocuklara yemiş olmaktır. Bir sevgiliye tutulmaktan çok bahar dalına tutulmakla insanın içinde ışıklar belirir. Çoğu zaman sevgiliden alınamayan öpücük bahar dalından alınır:

*“Bir bahar dalını sevdim seveli
Dökülüyor sonsuz toprağıma nur.
Öpemedim hiçbir bahar güzeli,
Ona benzer seni öpsem ne olur?” (Bağ Bozumu Sofrası, “Erik Ağacı”, s. 101)*

Şair, doğaya o denli bağlıdır ki buğday tarlasını sevgili olarak görür. Buğday tarlasıyla hayallerini, sıkıntısını, gözyaşını paylaşabilmektedir:

*“Yağmurumu, gözyaşımı
Dertlerimi, sevincimi,
Sana böleyim düşümü
Gel, sen hoş eyle içimi” (Bağ Bozumu Sofrası, “Buğday Tarlasına Şiir” s. 102).*

Kış mevsiminde üzerine kar yağan toprak ölüdür. Bünyesinde “derin ayrılıklar” besleyen uykulardadır. Toprağın üzerinde sadece hayvan ve tekerlek izleri vardır. Bu cansız, ölü gibi duran sessizlik gelecek olan büyük sevincin gebeliğini yapmaktadır:

*“Öyle baharlar yaşar ki,
Donmuş toprağın altında,
Dallar renk renk açar belki,
Gizli bir sabah vaktinde (Bağ Bozumu Sofrası, “Donmuş Toprak”, s.111).*

---

² Emin Özdemir, “Sevginin Ezgicisi”, *Türk Dili*, S. 319, Nisan 1978, s. 292-295.

Şairin yüreğinde sınır taşımayan bir sevgi vardır. Toprağı bölen biziz. Ama bu sınırlar, bu bölünmüşlükler altında toprak daima bütün kalır. Aydın, özgür bir dünya için savaş verilmelidir. Gökyüzünün altında bütün toprak parçası bir olsa da insanı sonunda yurt toprağı kucaklayacaktır. Toplumların gönderinde ayrı ayrı bayrakların yerine sonsuz gökten oluşan bayrak dalgalanmalıdır. Bu bayrak altında istekler, beklentiler, ortak çekilen acılarda birlik olunmalıdır:

“Bütün özlemleri taşıyan gemi,

Bütün çocukların ılık gözyaşıyım,

Beyaz kanatlara işledim sevgimi,

Ben bir dünya vatandaşıyım!” (Bağ Bozumu Sofrası, “Ben Bir Dünya Vatandaşıyım”, s. 125).

Dar gelimli insanlar bağımsız yaşayabilmek için ellerindeki birkaç dönüm toprağı ekip biçerler. Fakat bu toprak karasabanla işlenirse yaşamak daha da güçtür. Kendi toprağını az çok ekip biçen köylünün halini toprak iyi bilmekte ve çözüm yolunu da önermektedir:

“Bırak git desem beni nereye gider?

Ağa toprakları...bir yığın ortakçı, maraba,

Kahrına ölür gider bu adam,

Kırçıl değil öyle ak göğüsleri benim gibi,

Zengin avradı o topraklar,

Traktörlerin sarılıp sarılıp sevdiği.” (Yurdumdan, “Bir Anızın Öyküsü, s. 36).

Ceyhun Atuf Kansu, şiirlerinin yanı sıra yazmış olduğu denemelerde de toprağın verimliliğini ve Türk insanı için vazgeçilmezliğini dile getirir. Çocuklar için yazdığı *Balım Kız Dalım Oğul* adlı deneme eserinde, “Şekere Dönüşen Toprak” başlıklı denemede hedef kitle gözetilerek aktarılan açıklayıcı bilgi şu şekildedir:

“...Elmayı, armudu, pamuğu veren bu *toprak* şekerin anası pancarı da verme mi? Elbette verir. Hemi de öyle bir verir ki, el oğluna el açmamacasına ve de cümle halkımıza yetmecesine. Erzurum çayına da, Amasya çayına da, Emirgân çayına da yetişmecesine. Akli bileyip, kol sıvayıp Cumhuriyetin halk oğlu halk gücü, üç ak nesneye gönül yatırıp emek yetirmiş ki, pamuk ile dokumaya; buğday ile ekmeklik ak una; pancar ile ak kız tatlı şekere vermiş gücünü, gecesini, gündüzünü. Hele demiş, Trakya köylüsüne ve de Uşak köylüsüne, Turhal’daki Yeşilirmak köylüsüne, davranın bir demiş, pancar ekip çapa vurun, kökünü sulak, yaprağını kıvrak tutun deyip, *verdin mi veren toprağımıza, sarıldın mı sarılan toprağımıza*

pancar tarımının köklerini atmış. Hele demiş köylülere, siz pancar anaya göz kulak olun, bende şeker kız için, koca koca fabrikalar kurayım ki, emeğiniz kara topraktan, ak şekere değişsin.”³

Sakarya Meydan Savaşı'nın “Ve Toprak”ı

Kansu'nun 1970 yılında yayımlanan *Sakarya Meydan Savaşı*, Türk halkının 13 Eylül-23 Ağustos 1921 günleri arasında çetin mücadele sonucunda kazandığı, tarihte bir eşine rastlanılmayan zaferin destanıdır. “Ateş”, “Kan”, “Ve Toprak” bölümlerinden oluşan destanda, sömürgeci ülkelere karşı Anadolu halkının kahramanca direnişi, bağımsızlığa olan inancı anlatılmıştır. Destan, kurtuluş günlerinde Türk halkının yaratmış olduğu millî ruhu gelecek kuşaklara Kemalist düşünce çerçevesinde aşılama amacını gütmektedir.

Atatürk'ün “13 Eylül 1921 günü Sakarya ırmağının doğusunda düşman ordusundan eser kalmadı. Bu suretle 23 Ağustos gününden 13 Eylül gününe kadar, bugünler de dâhil olmak üzere 22 gün 22 gece aralıksız süren büyük ve kanlı Sakarya Savaşı, yeni Türk devletinin tarihe, dünya tarihine çok az rastlanır büyük bir meydan savaşı örneği yazdı” sözüyle başlayan destan, savaşın kronolojisine bağlı olarak “Ateş, Kan, Ve Toprak” olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır.

Eserin “Ateş” bölümünde savaş öncesi Anadolu'nun ve Anadolu halkının durumu, halkın özverili mücadele isteği, Mustafa Kemal'in önderliği ve cepheye giden askerler anlatılmıştır. Sürekli savaşlar yaşayan Anadolu halkı, bitkin ama yüreklerinde umudun son ışığı yanmakta, Anadolu coğrafyası sürekli savaşlar yüzünden ateş içinde ama halkın kurtuluşuna dayanak olmaktadır. Afyon, Kütahya, Eskişehir zaferinin coşkusunu yaşayan, “Tanrılar, krallar ve Atinalı zenginler adına” savaşan Yunanlı askerlerin karşısında:

“*Ya bağımsızlık, ya ölüm!*” diyordu,
Halk yiğidi Sivrihisar önlerinde
Bakıyordu derin mavi bozkır gözleriyle
Allah adına, yoksul Anadolu adına
Bir beyaz at üzerinde Mustafa Kemal.” (s.40)

ve onun bağımsızlığa inancı tam olan askerleri vardır. Bu askerler arasında Ali Turan Efendi, Çiçekdağlı Halil, Süleyman Asaf destanın kahramanlarıdır. Ali Turan Efendi, İnegöl'deki nişanlısı Zehra'ya sevdalı, öğrencilerine yaşamayı anlatacağı yerde, kendisi ölümü öğrenmek

³ Ceyhun Atuf Kansu, *Balım Kız Dalım Oğul*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1971, s. 140.

için cepheye giden aydın bir öğretmendir. Çiçekdağlı Halil, memleketi ve ailesini bırakarak hiçbiri birbirinin “iç türküsü”nü bilmeden cepheye gitmek için kara vagonlara binen askerler arasında bir “halk âşığı”dır. Süleyman Asaf, Galiçya’da savaşmış sonra kendisinin de utanç duyduğu çeteciler arasına girmiş, çetede anlamsız işlerden ve yapılan haksızlıklardan usanarak gönüllü kurtuluş savaşına katılmış topçu zabitidir. Cepheye trenlerle gönderilen bütün askerlerin amacı bozkır olan memlekette çimenler yeşertmek, acıları sevince dönüştürmektir.

Savaşta ölmenin anlamını tuttuğu günlüğünde,

“Çayrlar bir yeşerir ki biz öldükleyin

Kadınlar bir güzelleşir ki biz öldükleyin

Çocuklar o gözlerdir ki biz öldükleyin

Sevince ağlayan pınarlardır...” (s. 60).

şeklinde açıklayan Ali Turan için Anadolu’nun bağrında yanan ateşi kanla söndürmek, düşmana sıkılacak son kurşunla, yani cepheye aynı amaçla giden askerlerle mümkündür.

Eserin “Kan” bölümünde, savaşın bizzat yaşandığı cephelerdeki Türk askerlerinin mücadelesi, cephe gerisinde Türk halkının özverili desteği ve düşmanın suya düşen umudu anlatılmıştır.

Anadolu’nun bağrında yanan ateşi söndürecek kan, 23 Ağustos – 13 Eylül’e kadar Mangal dağında, Beylik Köprü’de, Türbetepe’de, Yıldıztepe’de, Kartaltepe’de, Çataldağı’nda ve daha pek çok mekânda durmaksızın akmaya başlamıştır.

Yağan yağmurda, hayalleriyle ısınan yirmi dördüncü tûmendeki Ali Turan, Süleyman Asaf ve Çiçekdağlı Halil, trenle geldikleri Polatlı’dan yola çıkarak cepheye kavuşmaya çalışırken Manğaldağı düşman eline geçmiştir. Askerlerimiz için kaybedilen yerler, hırs kaynağı olmakla birlikte ele geçirilen her yerin bir diyeti vardır: “... *Aldılar yeniden Türbetepe’yi / Kanlı bir gül ödeyerek*” (s. 79). Topraklarımızda bağımsızlık güllerinin açabilmesi için daha birçok gül kana bulanacaktır.

Sıcak ağustos günlerinde, erenlerin, evliyaların gönül denizinden sulanan askerlerimiz görünüş itibariyle hiçbir önemi olmayan susuz bozkır için çarpışmaktadır. Susuz bozkırda sevgililerinin dudaklarını hayal ederek ayakta kalmaya çalışan Yunan komutanları o dudakları da kaybettiklerinin farkında değillerdir. Artık sevgilileri ve aynı zamanda Yunan halkı, haklının kim, gerçeğin ne olduğunu anlamışlardır:

“Güzelden yana olmaktır

Ve ezilenden yana olmak
Özgürlükten yana, sevgiden yana
Herakliya geri aldı dudaklarını” (s. 91)

Yunanlıların sayıca fazla ve teknolojik donanımı güçlü ordularının saldırılarına karşılık veremeyen askerlerimiz bilinçli olarak Sakarya'nın doğusuna çekilmişlerdir. Türk askerini Anadolu, insanıyla, dağıyla, toprağıyla, kuşuyla ve hatta bütün varlığıyla desteklemektedir. Kadınlar cepheye bebeleri kadar sevdikleri topları kucaklarında taşıyarak karşılarından gelen askerlere anlamlı bir ders vermişlerdir.

“Bu yurdun dağları sana emanet
Sana emanet bütün ovalar
Sana emanet ovalardan dağlara
Dumanı tüten bu memleket.” (s. 130).

dizeliyle önemi vurgulanan, yamaçları Ankara'ya bakan Çaldağı'nı Yunanlılar ellerine geçirmelerine rağmen birkaç idealist subaydan başka Yunan askeri ve Yunan halkı savaşın kendileri açısından hüsrarla biteceğini görmektedir. Çünkü karşılarında, toprağa sevdalı, tutsaklıkla arası hiç barışık olmayan, dünyanın ve kendi yurdunun güzelliğini isteyen Türk halkı vardır.

5 Ağustos gününden beri Millet Meclisi yetkisiyle başkomutanlık görevini yürüten Mustafa Kemal'in “Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla sulanmadıkça terk olunamaz!” sözüne riayet edercesine askerlerimiz bu topraklar için canlarını seve seve vermektedir.

Umudun hiç yitirmeden topuyla düşmana ölüm saçan Süleyman Asaf'ın ölümüne, yaralı olarak kaldırıldığı hastanenin duvarında asılı halidaki kuşlar, yüreği sevdalı Çiçakdağı Halil'in ölümüne ise Kartaltepe'de esen yel tanıktır.

Kurtuluşa inanan vatana karşı sevdaları yüreklerinde kor olan Anadolu halkı, bağımsızlık gülleri ekeceğı, sevgiler yetiştireceğı toprakları düşmana bırakamayacağını savaşın sonunda ispatlamıştır.

Sakarya Meydan Savaşı'nın son bölümü olan “Ve Toprak”ta kandan ve ateşten sonra hiçbir özelliğini kaybetmeyen *toprak*, yani halkın sağlam ve inançlı ruhu ayakta kalmıştır. Toprakta gizli pırıl pırıl bir cevher vardır. Bu cevherin önce Türk halkının sonra tüm dünya halklarının yararı için değerlendirilmesi, aydın öğretmenlerin vereceğı eğitimle ve Atatürk'ün gösterdiği hedeflere ulaşmakla mümkündür.

Düşmanın cephede muhakkak yenileceğini zaferden önce gören Atatürk için asıl düşman ve bu düşmana karşı verilecek mücadele destanda şöyle açıklanmıştır:

“O düşman orada durdurulacaktır.

Bu düşman asıl düşman

Ortaçağ karanlığı, örten insanlarımızı,

Süngüleriyle özgür aklımızın

Yurdumuzun üzerinden kaldırılacaktır. (s.24)

Bunların yanı sıra çıkarları uğruna her türlü kötülüğü yapabilecek kulluk ve zorbalık taraftarlarına karşı, suyu, toprağı, güneşi paylaşmayı bilenlere verilecek mücadeleyi de unutmamak gerekir.

Kahramanca savaşan, yaşadıklarını, düşüncelerini ve duygularını günlüğüne yazan Ali Turan için gerçek kurtuluş ekilecek “kardeşlik gülünün” bitmesinden sonra gerçekleşecektir. Yüreğinde karanlıklara karşı güneşler taşıyan Ali Turan açacak gülleri görmeden zehirli sıtmadan ölmüştür:

“Sen değil miydin güzel günlere doğru

Yüreğinde güneşler taşıyan

İşıtmaya dört bir yönü...” (s. 248).

Anadolu'nun bilinmeyen nice tepelerinde akan şehit kanlarının Türk halkı için önemi Atatürk'ün saçtığı ışıkla daha da pekişecektir:

“Yaralıdır yüreği

Dağ aşsa, yol aşsa, bel aşsa

Yurdum! Senin derdin ne yüce

Gün ıştır tepelerde yeniden görününce

Gazi Mustafa Kemal Paşa!” (s. 252).

Ceyhun Atuf Kansu, Sakarya Meydan Savaşı'nın geçtiği mekânlarda yaşayan insanları tarihsel sürece bağlı olarak, toprak kavramı temel olmak kaydıyla betimlerken de çocuklara uygun, onların anlayabileceği bir dil kullanır:

“Bizim güzel Kurtuluş Savaşımızın en uzun süren kavgası buralarda olmuş ki, Sakarya Meydan Savaşı diyoruz bu savaşa. Bu savaş toprağına bağlı köylülerle, toprak alıcısı saldırganların savaşıdır ki, sen buna iki halkın savaşı de.

Anadolu halkıyla, Yunan halkının savaşı, yolsuz kurak, yoksul Anadolu'yla, ardı deniz, askeri semiz, tüfeğı İngiliz Yunan ordusunun savaşı. Hele bak sen şu işe bizim çiftçi

Gordus toprak olmuş ama, Sakarya boylarında, Anadolu Türk köylüsü bir kalkmış ayağa, ne kağını vermiş, ne düğümü çözdürmüş. O düğüm, köylü eliyle atılmış bir düğümdür, ancak toprağın dilinden anlayan, toprak aşığı köylünün eliyle çözülür: Kılıç mılıç, gülle mülle, para etmez ki nasıl etmez, görmüş anlamış Yunan oğlu.⁴

Sonuç

Cumhuriyet dönemi şairlerinden Ceyhun Atuf Kansu, 12 şiir kitabındaki şiirlerinde, *dağ* (802 kez) sözcüğünden sonra en sık geçen sözcük *toprak* (471 kez)'tir.

Kansu'nun şiirlerinde toprak, kandan ve ateşten sonra hiçbir özelliğini kaybetmeyen bir özelliği vardır. Bu halkın sağlam ve inançlı ruhudur. Toprakta gizli pırlıl pırlıl bir cevher vardır. Sürüldüğünde içinde ışıklar fışkıran *toprak*, insanların bir parçasıdır. *Toprak*, harcanan emeğe nankörlük etmez. Kansu için *toprak*, bir anadır.

Kaynaklar

Kansu, Ceyhun Atuf, *Balım Kız Dalım Oğul*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1971, s. 140

Kansu, Ceyhun Atuf, *Bir Kasabadan Resimler*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1991

Kansu, Ceyhun Atuf, *Güneş Salkımı*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1991.

Kansu, Ceyhun Atuf, *Halk Albümü*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1994.

Kansu, Ceyhun Atuf, *Sakarya Meydan Savaşı*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1970.

Kansu, Ceyhun Atuf, *Tüm Şiirleri-I (Bir çocuk Bahçesinden, Bağ Bozumu Sofrası, Çocuklar Gemisi, Yanık Hava, Haziran Defteri)* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1978.

Kansu, Ceyhun Atuf, *Yurdumdan*, Ekin Basımevi, İstanbul 1960.

Özdemir, Emin, "Sevginin Ezgicisi", *Türk Dili*, S. 319, Nisan 1978, s. 292-295.

---

⁴ Ceyhun Atuf Kansu, age., s. 62-63.